

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 43. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy órára — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, február 22.

Az új választások.

— február 22.

A képviselőházat föloszlatták. S a mandátumvesztés koalíció, mivel nem állíthat ki a „törvénytelen” kormány számára több napidíj-nyugtát, azt bömböli, hogy ez abszolútizmus!

Pedig nem az. A házfelosztás olyan időben, a mikor az új Ház még ugyan-ebben az évben megszavazhatja a költségvetést, szabad joga a koronának. Ezt a házfelosztást törvényesnek ismerte el a szabadelvűpárt, mely tavaly csinálta. Ma is törvényesnek mondják Bánffy és Andrassy. De törvényesnek ismerte el az egész koalíció, mert tavaly elfogadta azokat a mandátumokat, melyeket egy ilyen fölosztást követő választáson nyert el.

De az sem abszolútizmus, hogy a fölosztató királyi kézirat nem tartalmazza az új választások kiírását. Volt erre már két precedens. Az egyik Szapary miniszterelnöksége alatt, 1892-ben. A másik Bánffy idejében 1896-ban. Egyiket sem tekintette abszolútizmusnak senki sem. A törvény csak azt kívánja, hogy az új Ház három hónappal a réginek fölosztása után üljön össze. Azaz május 19-ikén. Hogy e napon összeülhessen, akkor az új választásnak május 9-ikén kell befejezve lenni. A választási eljárás időtartama pedig legfőjebb 30 nap lehet. Eszerint a korona az új választás kiírásával már még vagy ötven napig, a nélkül, hogy bárkinek joga lenne törvényteleniséget, vagy épen abszolútizmust emlegetni.

Együttal azonban azt is konstatálnunk kell, hogy az új választás kiírása nem függ egyedül a koronától. A választás megjelölésére lehetőséget kell teremtenie a koalíciónak!

A választás törvényes funkcionariusait ugyanis a központi választmány küldi ki. Ezt viszont a törvényhatósági bizottság választja meg. A törvényhatósági bizottság törvényes elnöke a főispán.

A koalíciónak tehát előbb helyre kell állítania a megyék rendjét. El kell simitania a főispánokkal támadt konfliktusokat. Rendes, törvényes mederbe kell terelnie a törvényhatósági bizottságok működését. Csak így alakíthatók meg a központi választmányok és csakis így fogantatható a választás.

Ime, látható tehát, hogy az új választások megtartásának lehetősége nem a király, hanem a koalíciós urak kezében van. S ha a törvényes határidő elteltével választani s minden királyi jóakarát és törvénytisztelet dacára, még sem lehetne, akkor ez nem lesz sem császári, sem királyi abszolútizmus, hanem csakis — koalíciós anarchia!

Ezt kell tudomásul vennie a magyar haza minden törvénytisztelő polgárának.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület olvasóhelyisége (Váraljai-utca 9. sz.). Nyitva mindennap délután 5 órától este 10-ig, vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig.

Március 12. A közig. bizottság ülése.

A csanádi egyházmegyéből. Németh József püspöki helynök Dents Imre végzett teológust Rudolfsgradba segédlelkésznek nevezte ki.

— A nagybecskereki szabadelvűpárt Tisza István grófhöz. A nagybecskereki szabadelvűpárt Tisza István grófhöz, a szabadelvűpárt legutóbbi értekezletén mondott nagy beszéde alkalmából a következő sürgőnyt intézte:

Gróf Tisza István ó nagyméltóságának

Budapestben.

Fogadja Nagyméltóságod a szabadelvűpárt utolsó értekezletén tartott historiai jelentőségű nagy beszédjéhez őszinte üdvözlőlevelet. A beszéletes hazafiság, a tiszta igazság és a mely állambű csesség hangja szólalt meg az ihlett beszédben és fordítja intő szövegét a lelkiismeretekhez. Követni is fogjuk mind egyedüli fény sugarát, mely a jelen sötétségéből a jövő jobb sorsa felé vezet.

Hazaifias üdvözléssel

Dr. Pollák György,
jegyző.

Steinitzer Géza,
a nagybecskereki szabadelvű
párt elnöke.

— Új kereskedelmi tanácsos. A kereskedelmi miniszter A belsberg Lajos budapesti lakost, ki mint a Srasser és Könyig budapesti cég cégvezetője, városunkban is huzamosabb időn át lakott és a társadalom összes rétegeiben, de különösen a kereskedői világban köztisztelet és közszeretnek örvend, kereskedelmi tanácsosi címmel a kereskedelmi miniszterium mellé rendelt áruforgalmi értékmegállapító állandó bizottság tagjává kinevezte.

— Segédjegyző választás. Bocsaon Defert Miklós okl. jegyzőt közszégi segédjegyzővé választották meg.

— Vasuti előmunkálati engedély. A kereskedelmi miniszter Rónay Mihály föld-birtokos, szentmárialigeti lakosnak a szeged-nagykikinda-nagybecskereki helyi érdekű vasut Nagybescserekek állomásától Tótaradác, Szerb-aradác községek érintésével s a Tisza folyó áthidalásával Mosorin, Kovilzentiván és Gyurgyevő községek határain át az óbecse-ujvidék-titeli h. érdekű vasut Zsabiya állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőz, vagy motoros üzemi helyi érdekű vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára meghosszabbította.

— Adomány a kultúregyesületnek. Torontálvármegye községei közül ujabbán Crepája

A „TORONTÁL” tárcája.

Jókai.

Előadták a felső kereskedelmi iskola február hó 17-iki Jókai estélyén.

Mulandóság az élet másvilága.
Nincs ország nála dúsabb, gazdagabb,
Betérül oda busan, elcsigázva,
Király és koldus, szolga és szabad.
A sarcot hozza érted, röpke élet,
A végtelen, bus zarándokcsapat,
De győzhetetlen visszaszáll a lélek,
Az eszme él, az eszme megmarad!

Király valál. Az eszmék nagy királya,
Király, ki hódít szívet, lelkeket,
A lángész fénylő, büszke glóriája
Győzelmet ül az elmulás fellett,
Erőd titánok nagy, csodás erénye,
Egy birodalmat építél magad,
Hol napként ragyog lelked égi fénye
S hová nem érhet soha alkonyat.

Munkás valál, ki hosszan, rendületlen
Kutattál kincseért szívek fenekén,
„Fekete gyémánt” fénylő lett kezében,
Szemet kaprázva, tündökölt e fény.
S „magyar nábob”-ként szórtad szerte-széjjel
Mesébe illő, csodás kincsedet,
Hogy üdvöt hoznál, mind a két kezével
Megáldott dusan a te istened.

Vezér valál. Mérhetlen táborodban
A gondolat — megannyi nagy vitéz,
Hová elér e hős csapat, legottan
Fogolyiá léssen lélek és az ész.
Büszken megülted szárnyas paripádát,
Mely röpült véled bűvös tájon át,

Röpült a multba, ám ha kedve támadt:
Elérte már a „jövő századát.”

Bűvös kapu a lelked. Néped álma,
Egy nemzet multja rajta áthaladt
S hogy e kapun át messze, messze szállna:
Lelked ezernyi kincse rászakadt.
Igy indult utnak, új életre keltve,
A gyöngyvel ékes, szép főnix-madár:
Az egyik szárnyán multak bus keserve,
A másikon egy nemzet üdve száll.

Óh magyar nép! Hej egykor, nem is régen
„Noémi” voltál „Senki szigetén”,
„Szegény a hitben, gazdag” szenvedésben
S legelhagyottabb óh, e földtekén.
És jött a költő, álmódott te rólad,
— Az „Aranyember” álma oly csodás! —
Az égre tört, Istenhez ért e jóslat,
S valóra vált a büszke látomás!

Halott a költő. — Lágyan átölelte
Leghűbb fiát az édes, honi föld.
De fényes csillagként ragyog a lelke,
Mely virrasztani, föl az égre tört.
Megtette immár meleg nyoszolyája,
Leszállt az éj, az alkotó pihen,
Gazdátlan bolyong szárnyas paripája,
Halott a költő, nyugszik édesen.

De valahányszor édes, szép hazánkra
Leszállna sötét bu és győtrelem:
Főlkap a költő szárnyas, hü lovára
És lelkendezve újra itt terem.
Hogy bűvös szóval ébreszse a népet,
Hogy elregéljen jövőt, multakat:
Ezerszer újra visszaszáll a lélek,
Az eszme él, az eszme megmarad!

Borsodi Lajos.

Levél Finnországból.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Helsingfors, február 12.

Régi szép tervemet, hogy földieimet levél-
lel keressem fel, a körülmények csak most en-
gedik teljesülni. Körülmények alatt értem azon
okot és célt, ami északi rokonainkhoz vezérelt.
Ugyanis már egyetemen, mint nyelvész is érde-
klődtem rokonaink iránt és az adott viszonyok
közt már otthon megösmertem őket, közéleti
kérdéseiket. Legkevesebbet tudhattam meg azon-
ban tanügyükről. Elhatároztam tehát, hogy nyel-
vészeti és etnografiai tanulmányok mellett főleg
iskoláikat teszem vizsgálódásom tárgyává. S
miután a székesfőváros anyagilag is lehetővé
tette tervem keresztülvitelét, a nyáron a leg-
nagyobb lelkesedéssel s nem kevesebb bátorsá-
gal megérkeztem Finnországba. Utam Német-
országon vezetett keresztül. Sokkal több termé-
szeti és mestermű kecsgetett itt, mint Orosz-
országban. S mondhatom, hogy nem csalódtam,
mert Németország s különösen Berlin szemlélése
bőven gyarapította ismereteimet.

Mindenekelőtt vidéken, falvakban vándorol-
tam, hogy megösmérjem a tulajdonképpeni népet
az ő igazi mivoltjában, foglalkozása közt, családjá-
ban. Mily élvezet itt a neppel foglalkozni; bünt
követnék el, ha ezt elmulasztanám. Anyagilag a
finnek ugyan mostoha gyermekei a természetnek,
de annál több lelki javakkal vannak megáldva.
A legszűcsök fokig egyszerűek, igen-igen kevéssel
megelégedők és főleg tanulni vágyók. Szeretem e
népet, mint a magv fajtát s nem hiszem, hogy
volna még két oly nép, melyek ugy vonzódnának
egymáshoz, mint a finn és a magyar. A finnek-
ről bizton állíthatom ezt s bár a magyar is
érdeklődik a finn iránt, azért még sokkal adós.

Igen előzékenyek irányunkban s a tanügyi
hatóságok és igazgatók a legnagyobb segítséggel

köztség érdemes képviselőtestülete adományozott a Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesületnek 20 korona évi támogatást. Az adományért ezúton is hálás köszönetét fejezi ki a községnek az egyesület igazgatóságára.

Jutalomdíj a torontál-i jegyzőknek. A Kisbirtokosok Országos Földhitelezése torontál-megyei községi és körjegyzők jutalmazására, akik községük gazdasági felvirágozása körül buzgó és eredményes működést fejtettek ki, egy 500 (öt-száz) koronás, egy 300 (háromszáz) koronás, egy 200 (kettőszáz) koronás pályadíjat tűz ki, vagyis három jutalomdíj céljára 1000 koronát bocsát rendelkezésre. A jutalomdíjra olyan torontál-megyei községi és körjegyzők pályázhatnak, akik hiteles adatokkal igazolják, hogy községük gazdasági felvirágztatásánál az egyes gazdasági ágak, u. m. a talajművelés, növénytermelés, kaszálók, legelők és erdők gondozása, gyümölcsfanyesztés, szőlőművelés, állattenyésztés, tejgazdaság, méhészet, selyemtenyésztés stb. meghonosítása vagy fejlesztése körül sikerrel működtek közre, továbbá a termények jobb értékesítése, házi ipari keresetforrások teremtése s a szövetkezeti és a hitelügy terén kifejtett működésükkel gyarapították községük anyagi jólétét. A hiteles adatokkal felszerelt s az intézethez címzett pályázati kérvények f. évi május hó 31-éig a megyei alispáni hivatalhoz küldendők be. A pályadíjakat az intézet osztja ki.

Iskolai orvosok az elemi iskolákban. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium elhatározta, hogy a középiskolák mintájára az elemi népiskolákban is szervez iskolai orvosi állást. Eszerint minden elemi iskolához, melynek legalább 10 tanterme van, iskolaorvos lesz kinevezve. Egyben felszólítja a miniszterium az összes tanfelügyelőségeket, terjesszék elő július hó 1-ig erre vonatkozó javaslataikat s megküldte az egyes tanfelügyelőségeknek az iskolaorvosi állást tárgyaló szabályzatot.

Halálozás. Vajkai Molnár István gróf Csekonic Endre zombolyai uradalma felügyelőjének elhunytáról vettük a szomorú értesítést. E halálozás nagy veszteséggel sujtotta nem csupán a családot, mely rajongó szeretettel vette őt állandóan körül, hanem a zombolyai uradalmat is, melynek pártatlan szorgalmu és nagyképzett-ségű főtitkára volt és a vármegyei közéletet, melynek mindenkoron önzetlen és buzgó munkása volt. Temetése f. hó 21-én ment végbe óriási részvét mellett. Pusztá-Bozótól a gyászoló közönség mintegy 70 kocsin kísérte el az elhunytat Német-Cernyáig, hol örök nyugalomra helyezték. Temetésén a grófi család képviselőjében Csekonic Sándor gróf jelent meg, megjelent továbbá teljes számban az uradalmi tisztikar. Zombolya társadalmából nagyon sokan, köztük Bezuk Lajos,

támogattak munkálkodásomban. A helsingforsi iskolák főtanfelügyelője iskoláról-iskolára jár velem. Egyik helyen felbuzták a nemzeti zászlót érkezésemkor, másutt virágokkal kedveskedtek vagy az állomásra jöttek ki s ott énekeltek. Sok ilyen ártatlan s jól eső örömben volt részem. De el is határoztam, hogy haza térve, egyik céltom az lesz, hogy a finneket megösmertelvén a magyarokkal, megszerettesem őket.

Most a hideg télen, hogy hó és jég borítja a tájat, a finn nép behuzódik fából épített házába, amelyet annyira körülra hóval, hogy csak a ház ablaka és tetete látszik ki. Nem igen élvezi a szép természetet, bár a hidegtől nem fél, mert neki ez kellemes, de foglalkozása benne tartja. A nyáron összegyűjtött nyers anyagot most dolgozza fel. Kosarat fon, háziesszközöket készít, hálót köt a következő nyárra. Majd abban hagyja munkáját, maga mellé veszi gyermekeit és tanítja irni-olvasni. Mert a falukon a szülők végzik a nemes munkát is. S nem rossz eredményűek, mert a tulajdonképpeni finnek közt nem találunk egyetlen egyet sem, aki ne tudna olvasni. Mire 9 éves korukban iskolába kerülnek, akkor már tudnak irni-olvasni.

A fiatalok már inkább kedvelik a szabad természetet, reggel 9 órától, hogy világosodni kezd, egyik szánkóval, másik hótalpakkal ereszkedik le a magas dombokról a mély völgyekbe. Sietniök kell, mert már 2 órakor ismét sötétedni kezd. Közben persze haza-haza futnak meleg kávéért inni, mert ezt csak el nem mulaszthatják. A finn különben is 4-5-ször iszik naponként kávé vagy teát. De ezeken kívül azután nem iszik semmit, azért nagyon józan egy nép. A bort nem ösmeri, sőt, pálinkát nem kívánja. Korcsmát faluhelyeken nem is talál. Mig városokban napról-napra szervezik az alkohollelőnes egyleteket, addig faluhelyeken erre szükség nincs, mert e nélkül is mértékletesen élnek. Nemcsak a nép, de a művelt osztály is tartózkodik az italtól. A vallás- és közoktatásügyi miniszter voltam egy alkalommal ebédén, a mikor is

Bezuk István, Fóris József, Manzin Róbert s nagyszámu hölgyközönség. Megjelentek azonkívül a szomszédos uradalmak részéről Kriszt Frigyes, Sándor Kálmán, Terstyánszky Imre, Szerdahelyi Béla. A megyei gazdasági egyesület képviselőjében Marton Andor titkár jelent meg. Kivonult még temetésére a magyar-cernyai és a német-cernyai tűzoltóság, a német-cernyai dalárda, az összes uradalmi pandurok, Magyar- és Német-Cernya összes lakossága és az egész környék. A nagyszámu szebbnél-szebb koszoru között, melyekkel a koporsót valósággal elhalmozták, ott voltak a többek között gróf Csekonic Endre, gróf Csekonic Endréné, gróf Csekonic Sándor koszorui, az uradalmi tisztikar koszoruja, a család tagjainak koszorui s a sok jóbarát koszorui.

Temetés. Holzinger községi jegyző korán elhunyt fiatal nejét vasárnap délután helyezték el örök nyugalomra a náköfalvai sírkertben nagy részvét mellett. A temetési szertartást dr. Várady Árpád c. püspök végezte nagy papi segédettel. A ravatalt egész virág erdő borította. A koporsót beszentelés után a templomba vitték, ahol a püspök még egyszer beszélt. A temetésen jelen volt Horváth Zoltán nagykirályi járási főszolgabíró a járásbeli községi jegyzőkkel testületileg.

Köszönet. A nagybecskereki népbank részvénytársulat a központi „József” kórház szegénysorsu lábadozó betegei felségélyezésére 20 koronát adományozott; ezen nemes adománnyért fogadja ez úton a kórház igazgatósága hálás köszönetét.

A megcsontított szegedi Tisza-szobor. Szegedről írják: Fadrusz János utolsó művét, gróf Tisza Lajosnak szegedi szobrát ismeretlen tettesek brutálisan megcsontították. Érdemes, hogy a merényletet csak hetfőn délután vatte észre Csuka Ferenc hírlapíró, bár mint kiderült, a megcsontítás hétfőre virradóra történhetett. Az egyik kubikos mellélakal balkegyet törték le a még eddig ismeretlen tettesek. Látszik, hogy a cselekmény szándékos, mert a kar mintegy husz centiméter átmérőjű erős kőből való és annyira messze esik a járó-kelőkől, hogy a véletlen ki van zárva. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettes, vagy tettesek kiderítése iránt, kihallgatta Csuka hírlapíró is, — eddig azonban nincs semmi nyom. A tanács felhívja Rollinger szobrászművészt, mint aki Fadrusz közbefejtett halála után a művet befejezte, hogy a brutális csontkítás kijavítása iránt értekezze vele. Városzerte főláborodást kelt a merénylet s osztozik abban mindenki partkülönbség nélkül.

A méreggyűjtő. A szecseika igen veszedelmes mérég, melyből egy szemernyi is elég, hogy az ember életét kioldja. Nagykirályi most ebből a mérégből elkobozott a rendőrség 232 csomót, olyan mennyiséget, amivel egy vármegye

lakosságát meg lehetne mérgezni. A jeles méreggyűjtő egy Rácz Liza nevű ottani özvegy asszony. Ott találta a rendőrség a megejtett házkutatás alkalmával és még azonkívül két nagy korsó viriolt is. A veszedelmes anyagot a rendőrség elkobozta és mivel nem sikerült bizonyosságot szerezni arra nézve, hogy Rácz Liza valami bűnös dolog elkövetésére használta volna fel a mérget, a rendőrhatalóság kihágás miatt 20 napi elzárásra és érzékeny pénzbüntetésre ítélte.

Meteor az időről. Meteor legújabbán a következőket jelenti az időről: Jelzésemenek megfelelőleg a 13-dik csomópont hatáskörében erősebb változás állott be az időjárásban. Csapadék nem volt ugyan bőven az országban, de az égbolt többnyire felhőzetessé vált mindenfelé, a kitéréses foltok miatt enyhébb hőmérséklettel. Nagyobb változás a 20-iki csomópont hatáskörében várható különösen 22. és 23-ikán, amidőn a hidegebb időjárásnak az újra való bekövetkezését várhatjuk. Ha ezen alkalommal, vagy ezt követőleg még ciklonos hatások is jönnek elő a Napon, akkor e hó végén még egy erősebb utótelben lesz részünk, kitéréses esetére azonban csak hűvös csapadékos időt várhatunk. Február havának még hátralévő csomópontjai 21, 22, 23, 25, 26-ra esnek, melyek közül a 23 és 25-ikiek a legerősebb hatásúak.

Az országos vásár. Ma kezdődött meg a nagybecskereki országos vásár. Ma főleg sertéseket és bárányokat hajtottak föl meglehetősen nagy számmal, de a kereslet is elég élénk volt. Az árak körülbelül az uszabb idők árainak kereteiben mozogtak. Holnap lesz a szavasmárhavásár.

Drága mulatság. Verner József lovrini lakos a napokban este feleségével a korcsmába ment farsangolni. Mig ők mulattak, ismeretlen tettes az ablakot becsiszolva a szobába hatolt, valami feszítő eszközzel a szekrényt feltörve, elvitte a 80 korona készpénzt és az összes ág- és ruhamezőket.

Boszujlás a lakodalmon. Fegyverneken Kis Pál módos legény tegnapelőtt tartotta lakodalmát Főja Ilonával. A lakodalom körül bizonyos sérelmek estek, melőzések, amiket a falun nem szokás egyszerűen szobredugni. Kis Pál, a vőlegény például nem invitálta meg a lakzira három legénycimboraját. Valami csárdai affér húzott falat a régi jóbarátok közé. Poja Miklós, Kojelka Pál és Hajós Pál, a meghívásnál melőzött legények, boszut esküdtek s mikor a lakzi legjavában tartott s a lakodalmat háznál állt a tánc, berontottak a násznép közé és a vőlegényt véresre verték. A vőlegény oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy most haldoklik.

Irodalom.

* A „Zenélő Magyarország” és a „Magyar Lant” testvérlapok imént megjelent 305. füzetek érdekességben nem állnak az eddigiek mögött: az egyiket Tóth Árpád cikke és a rendes érdekes rovatok teszik tartalmassá; a másikban feltűnő az az új mozzanat, hogy egyetlen zeneművet közöl: „Kaland” című énekes magánjelenetet. Farsangi zenés tréfa ez, a melyben Sassy Csaba ügyes miskolci poeta szövegéhez a már magasabb műfajban is sikert aratott Heidberg Albert irt három fölötté dallamos, behelző énekszámot. A derék zeneműfolyóirat nem látszik meg, hogy a 13-as szám szerencsétlenül: tizenharmadik évfolyamában — mint mindig — pezsgő jókedvet terjeszt és általános közkedveltségnek örvend. Előfizetési ára a „Magyar Lant” melléklettel együtt: (12 szám, 60 oldal modern és közkedvelt zenével) negyed évre 3 korona. Egyes száma ára 1 korona. Előfizetések Klökner Ede zeneműkiadóvállalatához Budapest, VIII., József-körút 22-24. intézendők. Az érdekes és tartalmas kettős vállalatot olvasóink meleg érdeklődésébe ajánljuk.

* A Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár folyó évi február 15-én kiadott 4-ik száma egy igen fontos gyakorlati kérdésre adott kimerítő válaszzal kezdődik a községi képviselőtestületi pötagok behívása tárgyában. Hasonló tanulmány szerű válasz olvasható a községi számadóknak a bíróság előtt indított számadási keresete dolgában. A „Könyvtári részben” Horváth Kálmán selmecbányai rendőrkapitány folytatja a „Közigazgatási bíróságok elé utalt kihágások és azokban való eljárásról” szóló munkáját, mely a jövő számban befejezést nyer. A „Döntvénytári részben” Constantin Pál szolgabíró „Közigazgatási Repertoriumának” közlésével az M-betűn túl haladt. Ez a kitűnő segédkönyv, melyre minden közigazgatási tisztviselőnek nagy szüksége van, március hó folyamán be lesz fejezve. — A „Döntvénytári részben” nagyszámu és igen fontos elvi határozatok foglaltatnak az óvónői fizetés, mezőéri javadalmaszás, a községeket megillető helyegmentesség, munkássegélyezési ügyekben. A gazdasági munkás- és cselédpénztári segélyezések ügyében hozott elvi határozatok közlésével uttóro munkára vállalkozott a „Köz-

büszkén mutatott már felnőt finra és dicsekedve mondá, hogy még szeszest itelt nem itak. S akkor is tejet itunk evés közben.

De meg is látszik e józanság erkölcsi életükön, mert tiszta, világos gondolkodásu, romlatlan nép. Gyilkolásnak, rablásnak nem hallani híreit, mértőföldnyi területekre elégséges egy csendőr. Még a fővárosban is nyitva vannak éjjel a kapuk, falukon pedig sem ezt, sem a kerítést nem ismerik. Szép vonása a finn népnek még a vallásosság is. Csak vasárnap megy ugyan templomba, de ekkor a legnagyobb tisztelettel, a legkoményebb hűdéssel tartja vissza. Nem háromkodik, a legerősebb kifakadása az „ördög” szó, de ezt is ritkán mondja és csak-hamar megbánja. De annál többet énekel. Énekel örömben, bujában. Mindig s minden alkalommal. Előveszi egyik közülük a nemzeti hangszereket, a kantélést, (ez a mi cimbalmunkhoz hasonló, csakhogy kisebb és pangetik) kétfő pedig egymással szembe ülve, kezét kézbe téve, hósi dalokat énekel, a dicső háborúkról, nagy vezérekéről vagy a finn nép származásáról. A többiek elmélázva hallgatják s hol könyeznek, hol meg lelkessednek. Ez az ő egyszerű, de meleg mulatságuk, téli szórakozásuk.

Nem szokásuk ugyan, de most politizálnak is, de hogy is ne, mikor történelmi időt élnek. Ugyanis közelebb jutottak egy lépéssel a szabadság fogalmához. A nyűg tágult s kezd derengeni elnyomott hazájuk felett. Mindenki örül, velük érke é is, mert hisz a magyar is szabadság-szerető nép s kívánom is, hogy jövőjük szebb legyen, mint multjuk. Mert e nép méltán megérdemelne rózsásabb kort; alig 3 millió nép és oly csodákat mivel, külső-belső ellenségeinek dacára, mely dicsőségére válna a nálánál nagyobb nemzeteknek is. De erről a nagy munkásságról majd más alkalommal szölok.

Addig is gondoljunk szivesen a jóra való finnekre, nem közömbösen, de legyünk büszkéek, hogy ily egy nép áll hozzánk a legközelebb.

Ispánovits Sándor.

igazgatást Döntvénytár", mert ezzel az állami közgazgatás ezen legfőbb, de annál jelentősebb ágazatára tereli a figyelmet, mely eddig „terra incognita” maradt. Ezenkívül a kir. kuria gyakorlatából a közgazgatást érdeklő számos polgári és büntetőügyi elvi jelentőségű ítélet közöltetik a gyermek utólagos házasság általi törvényesítése, a polgárok választó joga elleni vétség, hatóság elleni erőszak, a gyülekezési jogra stb. vonatkozólag. A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár” előfizetési ára egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona, egy óra 1 korona. Az előfizetési díjakat legcélzesebb postai utalványon a szerkesztő és kiadó: dr. Dolencz József ügyvéd és szerkesztő címére, Budapest, VIII., József-körút 74. sz. II. em. 11. ajtó, küldeni. A míg a készlet tart, az 1905. évfolyamra is lehet előfizetni.

Mulatság.

Farsangi naptár.

- 1906. Febr. 24. A jótékony négyzet gyermek-jelmezballja.
- " " 24. A jótékony négyzet estélye.
- " " 26. A „Nagybecskereki Polgári Dalegyet” juxtaestélye az Ellmer-vendéglóban.
- " " 26. Táncvizsga a zarádában.
- " " 27. A fiharmonikusok egyesületének estélye.
- " Márc. 1. Mészáros és hentes bál a kaszinóban.

A németnegyedbeli olvasó-egylet táncestélye. A farsangi krónikás nagy zavarban lehet. Hosszu farsang. Tömerdek mulatság. Mind fenyves, mind sikerült. Mindegyik a legsikerültebb s mikor egy újabb mulatság van, akkor látjuk, hogy ez a legsikerültebb. Mit és hogyan írjunk a tegnapi lezajlott — szószoros értelemben lezajlott — mulatságról? Hangos volt a kaszinó nagy és kis terme. Jókedv és tánc kedv kitéltet volna hat mulatságra is. A divatos ruhák mellett és között ott diszlett német polgártársaink egyszerű és színes öltözéke. Egy bizonyos s ez az: ritka mulatságon verődik össze annyi jó, kitűnő táncosnő, mint azon, melyen a mi sváb — sértésnek ne vegyék, kisebbitésnek, lenézésnek ne gondolják ez elnevezést — asszonyaink, leányaink táncolnak. Így volt ez tegnap is. Az olvasó-egylet előző évi mulatságai oly híresek valának, hogy egyszerre szűk lett Macedonia, akarjuk mondani eddigi helyisége s tegnap már a kaszinóban tartotta meg fényesen sikerült táncestélyét. S ime a kaszinó is kicsinynek bizonyult. Az igazi fesztelen jókedvet azonban magukkal hozták a németnegyedbeliek és kivilágos kivirradtig tartó mulatságot produkáltak, melyen a megye és város sok előkelő tagja vett részt. Ott láttuk dr. Dellimanics Lajos főispánt, dr. Vinczebidy Ernő m. főjegyzőt, Biletzky Ede honvédelmi miniszter, dr. Várady Imrét stb. és a mulatság (valamint az egylet) fardhatatlan elnökét, dr. Perisics Zoltán polgármestert, ki méltán büszke lehet a tegnapi est sikerére. Oly sokan voltak, hogy a hölgyek hiánytalan névsorát összeállítani sem lehetett.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Vámtarifa és a német szerződés.

Budapest, február 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az autonóm vámtarifa és a német kereskedelmi szerződés életbeléptetéséről felhivatalosan ezeket jelentik: A törvényhozás működésének hosszas szünetelése lehetlenné tette az autonóm vámtarifának és a kereskedelmi szerződéseknek parlamentáris elintézését. Mivel az új kereskedelempolitikai éra ez év március 1-én veszi kezdetét Európaszerte, a magyar kormány, hacsak az országot sulyos gazdasági válságnak nem akarta kitenni, kénytelen volt megtenni mindazokat az intézkedéseket, a melyek külföldi gazdasági viszonylatainkban Magyarország érdekeit biztosítják; nevezetesen kénytelen volt szükségrendelettel életbeléptetni az autonóm vámtarifát és a megkötött kereskedelmi szerződéseket. Ha nem is a legkedvezőbbek a szerződések — mint a hogy ez az európai vámpolitika újabb alakulatánál nem is volt várható — de legfontosabb érdekeink meg vannak óva és az okos és előrelátó gazdasági politika, párosulva a megfelelő kitartással, üzleti szellemmel és ügyességgel, ezekkel a vi-

szonyokkal is biztosíthatja gazdasági továbbfejlődésünket és megerősödésünket.

Nyiri Sándor megbízatása.

Budapest, február 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nyiri Sándor királyi biztosi küldetése a tegnapi nappal megszűnt. Tegnap délben vonult föl utoljára a királyi biztosi tiszteletére a diszörtség a királyi várba, a hol ma már minden külső ünnepesség eltűnt. Nyiri Sándor tegnap el is utazott Bécsbe, hogy küldetéséről a királynak jelentést tegyen.

A főváros önkéntes adói.

Budapest, február 22. (A „Torontál” ered. távirata.) Rudnay Béla királyi biztosi utasította a fővárost, hogy az önkéntesen befizetett adókat, melyeket a főváros a birói letétből visszavett, fizesse be haladéktalanul az állampénztárba. A főváros tanácsa mai ülésén elhatározta, hogy a királyi biztosi rendeletének eleget tesz s az önkéntes adókat beszállítja az állampénztárba.

Pestvármegye és a királyi biztos.

Budapest, február 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pestvármegye intéző köréből eredő hírek szerint Pestvármegye székházán nem keltett nagyobb feltűnést Rudnay Béla főkapitánynak Pestvármegye teljes hatalmu királyi biztosává való kinevezése. A tisztviselők erre el voltak készülve. Beniczky Lajos alispánt tegnap számos megyebizottsági tag látogatta meg, köztük Prónay Dezső báró is. A királyi biztos megérkezését holnapra várják. Ezzel kapcsolatosan említjük meg, hogy Pestvármegye főbb tisztviselői közül többen elvannak határozva, hogy nyugdíjaztatásukat kéri vagy lemondanak állásukról. Eddig Beniczky Lajos alispán és Zolnay Jenő tiszti főügyész helyettes már beadták nyugdíjaztatásuk iránti kérvényüket.

A szerb vámkérdés.

Budapest, február 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi jelentések szerint kormánykörökben az a vélemény van elterjedve, hogy az osztrák-magyar-szerb konfliktus elsimítása küszöbön áll.

Sztrájkok.

Budapest, február 22. (A „Torontál” eredeti táv.) Fiuméből táviratozzák: A helyzet változatlan. A kőolaj-, papir- és dohánygyár zárva van.

Budapest, február 22. (A „Torontál” ered. távirata.) Triesztből táviratozzák: A sztrájkoló fűtők és matrózok kísérleteket tesznek, hogy a dolgozni akaró munkásokat megakadályozzák a munkában. Ez azonban eddig nem sikerült.

Az orosz események.

Budapest, február 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról jelentik: A Slovo mulatságos esetről ad hirt: Witte a minap késő este a birodalmi pénzügyek ellenőrével és a belügyminiszter segédjével hazatért egy ülésről. A mikor elhaladt a titkos rendőrség háza mellett, különös zajt hallott. A három államférfi bement a házba és ráakadt egy titkos nyomdára, a hol forradalmi proklamációkat nyomattak. Witte azonnal bezáratta a nyomdát.

Budapest, február 22. (A „Torontál” ered. távirata.) Rigai jelentés szerint Kurland tartományban a minap harmincöt forradalmárt elfogtak. Neuenburg mellett fgyveres bandák megtámadták a község házát és fogyvert meg löszert raboltak el. A többi helyekről is aggasztó hírek érkeznek.

A marokkói kérdés.

Budapest, február 22. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból sürgönyzik: Francia politikai körökben meg vannak győződve róla, hogy Németország meg fogja hiúsítani a marokkói konferencia eredményét. Egyedül egy harmadik hatalom közbenjárása segíthetne a bajon. Ez valószínűleg meg is fog történni. Franciaország azonban csak oly javaslatokat

fogadna el, melyek az ő legutóbbi javaslatainak keretében maradnak és Németországnak Marokkóban való közvetlen vagy közvetett szereplését kizárnák.

Budapesti gabonatözsde

Budapest, 1906. február 22.

A készáruüzlet hivatalos árjagyzése.

Buza	Kilos	100 kilogr. ára		Kilos	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	16.50	16.70	79	17.30	17.65
Pestvidéki	74	16.05	16.35	78	16.85	17.00
Bánsági	75	—	—	79	17.35	17.50
Bácskai	74	16.25	16.45	78	17.25	17.5
Szerb	76	—	—	—	—	—

Egyéb gabonaneműek		100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig
Rozs	elsőrendű	—	—
"	középmínőségű	13.25	13.55
Árpa	takarmányára I. r.	13.15	13.30
"	másodrendű	14.45	14.75
Köles	—	14.15	14.45
Zab	elsőrendű	—	—
"	középmínőségű	15.50	15.70
Tengeri	belföldi	14.00	15.40
"	román vagy bolgár	13.65	13.85
"	cinquantin	—	—
Repece	káposzta	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, február 22. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az árak szilárdak. Deli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	16.86
Buza (1906. októberre)	16.78
Rozs (áprilisra)	13.70
Tengeri (májusra)	13.90
Zab (áprilisra)	15.32

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Közgazdaság.

Takarékpénztári közgyűlés.

Március 4. A „Nagybecskereki takaré- és előlegezési társulat” közgyűlése.

□ **Állatbetegségek.** A földmívelésügyi miniszterium közlése szerint Torontálvármegye területén a következő állatbetegségek észleltettek a legutóbbi időben:

- Lépfene:**
Nagykikinda.
- Veszettség:**
nagybecskereki j. Lukácsfalva, Németécska, Orlovát, pancsovai j. Homolic, Révaujfalva, zombolyai j. Kiskomlós.
- Takonykór és bőrféreg:**
módosi j. Tógyér,
nagykikindai j. Nagytaromia,
nagyzentmiklósi j. Ócsanád.
- Ivarszervi hólyagos kitévés:**
párdányi j. Ivánda, Ótelek.
- Rühkór:**
nagybecskereki j. Románécska ló, Tótaradac juh.
- Sertésorbánc:**
bánlaki j. Bánlak.
- Sertésvész:**
antalfalvi j. Torontálsziget,
bánlaki j. Baniak 5 u., Györgyház, Partos, Ujfalva 5 u.,
nagybecskereki j. Perlasz, Torontálérzsébetlak,
nagyzentmiklósi j. Ócsanád 6 u., Szerbnagy-szentmiklós,
törökbecsei j. Törökbecse,
törökkanizsai j. Törökkanizsa.

„EMULSIÓ”

név alatt azon egynemű folyadék értendő, melyet olaj vagy zsiradék vízzel való keveréke ad. A tej és tejfel természetes emulsiók, melyekben a vajzsiradék a legapróbb cseppekre van szétosztva és egyenletesen eloszva. A SCOTT-féle EMULSIÓ teljesen hasonló összetételű, amely a legfinomabb norvégiai gyógyszerkamájolajból készül méz és nátron hypophosphitok hozzáadásával. Mindazon esetekben, mikor csukamájolaj használatát ajánlatos, a SCOTT-féle EMULSIÓ előnyben részesítendő, mert az határozottan jó ízű és a mellett igen könnyen emészthető.

A SCOTT-féle Emulsió valódiságának jele „a hátán nagy csukahalat vivő halasz” védjegy.

Kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintautveggel bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL,
„Városi gyógyszerár” 93-90.19

BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti tveg ára: 2 korona 50 fillér.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1905. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.

Panesováról: délután 6 óra 40 p.

Budapest-Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.

Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.

Budapest-Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Versezről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 23 p.

Panesováról: reggel 8 óra 27 p.

Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged-Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 8 óra 46 p.

Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.

Nagykikinda-Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versez: délután 4 óra 25 p.

Temesvár, Versez, Antalfalva, Panesova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.

Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 24 p.

Egy 10 lóerejű

cséplőgép

mozdonnyal együtt,

a magyar állami vasutak gyártmánya, jó állapotban, kedvező feltételek mellett **eladandó.**

Megtekinthető Csavoson a Csavosi-uradalomnál. 221-63

Szőlővessző.

A világhíres

„Delaware”

adja a legjobb bort.

Oltani, permotézni nem kell.

A szőlészet kincse.

A phylloxerának ellent áll

Leírását és árjegyzékét

ingyen küldünk bárkinek.

Ezüstéltványok mér-

sékelt áron kaphatók.

Nagymennyiségű sima és

gyökerező Delaware

vessző eladás.

Cím:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: **Alsó-Szeged**

Központi iroda: Felső-Szeged, Somogyi

(7-34.15)

Keresek

egy minősített, vagy legalább gyakorlati bírót, a szerb nyelvet beszélő **jegyzői** írnokot.

Fizetése évi 800 korona.

A jegyzőtől szabad lakás, mosás és reggeli.

Szerbelemér, 1906. évi február hó 19.

Kvatsák,

jegyző.

(223-3.3)

A Marcoin-féle étteremben

minden esütörtökön és vasárnap

ZENE-ESTÉLY.

Konstantinovits Gyula

játszik.

180-x.10

Meghivas.

Az „Ujszentiváni tej- és más élelmi cikkeket értékesítő szövetkezet” 1906. évi február hó 28-án d. e. 8 órakor tartja

VI. rendes közgyűlését,

melyre a tagok tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése, az évi számadás előterjesztése, a mérleg megállapítása, a felmentvény megadása.

2. A tejszállítás továbbra való beszüntetése, esetleg a szövetkezet feloszlata.

3. Lezároló-bizottság választása.

4. Fel nem osztalás esetén igazgatóság és felügyelő-bizottság választása.

5. Az üzleti költségek mikénti fedezése.

6. Jegyzőkönnyvitelesítők választása.

7. Indítványok.

A tagok száma az év elején 115 volt 182

üzletrésszel.

A tagok száma az év végén 93 volt 137

üzletrésszel.

Évközben belépett 3 tag 3 üzletrésszel, ki-

lépett 25 tag 33 üzletrésszel, üzletrészeinek számát

szaporította 12 tag 16 üzletrésszel, üzletrészeinek

számát szaporította 1 tag 1 üzletrésszel.

Az évi mérleg s egyéb hirdetmények a

szövetkezet irodájában megtekinthetők.

Kelt Ujszentivánon, 1906. évi február

hó 15-én tartott igazgatósági ülésen.

(231-1.1)

Az igazgatóság.

FOGAK valamint egész fogsorok

kaosuk, arany, koronák, hídmunka inylemezzel vagy anélkül kaphatók, valamint rosszul illő fogak jutányos áron helyreigazíttatnak jótállás mellett

Wahl Jakob

fogműtermében, Toldi Ferenc-utca 25.

(Vogel-féle ház) Amerika városrésze.

A felsőtorontáli armentesítő- és belvízszabályozó-társulat igazgatójától.

Hirdetmény.

Az alapszabályok 41. §-a értelmében tudatom az érdekeltség tagjaival, hogy az 1905. évi társulati számadások felülvizsgálatára megválasztott számvizsgáló-bizottság folyó évi február 27-én d. e. 9 órakor kezdi meg működését Nagyikindán a társulati székházban.

Nagyikindán, 1906. évi február hó 21-én.

Baró Hauser Károly s. k.
igazgató.

232-1.1

Kónya Ferenc

== papucsosmester ==

Nagybecskerek

== Hunyady(fő)-utca. ==

Kereskedő vevőinek szíves figyelmébe ajánlja dusan felszerelt raktárát
= férfi- és női =
papucsokban és szögelt boeskorokban.

(206-5.2)

Hirdetmény.

Ótelek községe törvényhatóságilag jóváhagyott határozat alapján a községi határ részletes fölmérését és kataszteri alapon való kitűzését határozta el. A fölmérendő terület hozzávetőleg 2000 hold.

Fölhivatnak mindazon okleveles mérnökök, akik a jelzett munka teljesítésére vállalkozni hajlandók, hogy ajánlataikat folyó évi március hó 20-áig nyújtsák be.

A részletes föltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők, esetleg pályázóknak kívánságukra és költségükre másolatban rendelkezésére bocsájtathatók.

A pályázatok fölött a képviselőtestület dönt, ennek eredménye pályázókkal írásban közölhetik.

Ótelek, 1906. évi február hó 17.

229-3.2

Községi előljáróság.

Kerestetik használt nagy

Wertheim-szekrény

és egy

üzmentes könyvszekrény.

Cím a kiadóhivatalban.

(127-x.21)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.